

Список використаних джерел

1. Бержанір І.А., Бержанір А.Л., Ящук Т.А. Економічна сутність зобов'язань і розрахунків підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 2 (19). С. 240-244.
2. Візіренко С.В., Івацький К.В. Організація обліку розрахунків з контрагентами. 2020. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. Вип. 23. С. 58-63.
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 05.05.2022).
4. Спіцина Н.В., Момот Т.В., Акімова Н.С. Обліково-аналітичне забезпечення системи управління розрахунками за товарними операціями: монографія. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2019. 281 с.

УДК 336

Свистун Л.А., к.е.н., доцент; Куріпта К.Ю., студентка
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Життєздатність економічних суб'єктів залежить від швидкості їх адаптації до нестабільної економічної ситуації в країні, адекватності реагування на зміни зовнішнього та внутрішнього середовища [1]. В умовах складного фінансового стану багатьох виробничих організацій важливим стає процес формування фінансових ресурсів, оскільки характер діяльності нині впливає на здатність організацій конкурувати. Таким чином, фінансовий розвиток організацій у вітчизняній економіці здійснюється через управлінський механізм формування грошових ресурсів, який є напрямом і сутністю організації фінансів.

Кожному діловому циклу передують залучення фінансових ресурсів, необхідних для його здійснення. Фінансові ресурси підприємства є частиною коштів у вигляді доходів та амортизаційних відрахувань, зовнішніх надходжень та прострочених платежів, призначених для виконання фінансових зобов'язань та здійснення витрат на забезпечення розширеного відтворення. Виробничо-фінансова діяльність підприємств починається з формування фінансових ресурсів [2].

Необхідним елементом ефективного функціонування будь-якого бізнесу, незалежно від його виду діяльності, організаційної форми та організаційно-правової форми, повинні бути достатні фінансові ресурси в умовах затяжних криз та економічної нестабільності. У такій ситуації бізнес призводить до зменшення оборотних активів, нецільового використання ресурсів, що належать підприємству, зменшення виробничих потужностей та збільшення ймовірності банкрутства. Розумне формування та ефективне використання фінансових ресурсів підприємств для отримання планових доходів є основою національної економічної та фінансової стабільності в умовах економічної кризи [3].

Компанії вступають у фінансові відносини задля утворення й застосування фінансових ресурсів, відповідна достатність та результативне використання яких є передумовою плідного функціонування будь-якого підприємства.

У сучасних умовах структура фінансових ресурсів суб'єкта господарювання має забезпечувати поєднання власних та позикових джерел фінансування, що сприяє підвищенню рентабельності власного капіталу, платоспроможності, фінансової стійкості, зниження фінансового ризику та середньозваженої вартості фінансових ресурсів. Збільшення частки власних фінансових ресурсів і самофінансування є найкращим способом досягнення організацією цих цілей. Проте аналіз динаміки структури фінансових ресурсів українських підприємств у 2013–2020 рр. свідчить про протилежне (рис. 1.1.).

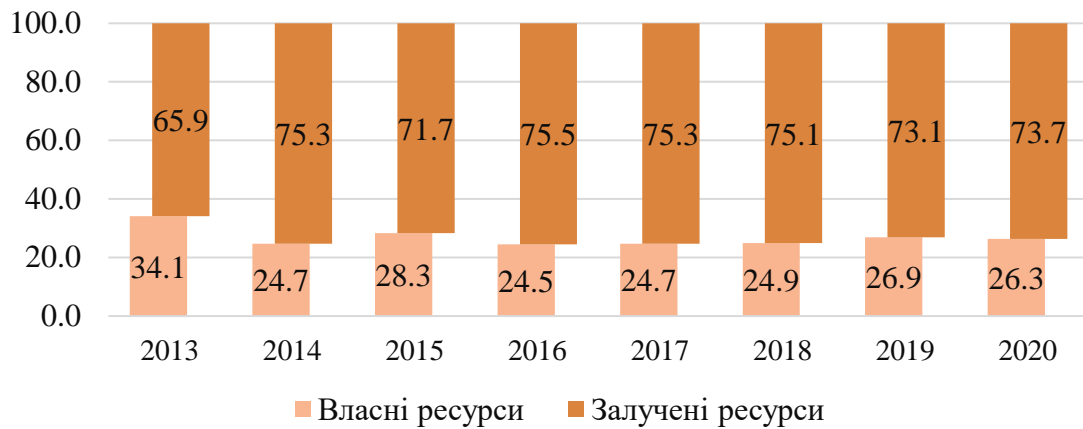

Рис. 1. Динаміка структури фінансових ресурсів підприємств України 2013–2020 рр., %, [4].

Дані свідчать про постійне урізання частки власних фінансових ресурсів та підвищення залежності суб'єктів господарювання від зовнішніх джерел фінансування, що супроводжується загальним погіршенням фінансового стану українських підприємств. За останні 8 років частка власних фінансових ресурсів знизилась на 7,8%, а частка залучених фінансових ресурсів навпаки зростає. Фінансування для залучення коштів означає, що суб'єкт господарювання не може гарантувати ефективний розвиток самостійно залучених коштів, обминути необґрунтованої кредиторської заборгованості та вчасно розплатитись із зобов'язаннями. Крім того, переважання позикових коштів над власними вказує на недостатній рівень фінансової стійкості.

Підприємство, яке використовує лише власні фінансові ресурси, має досить високу фінансову стійкість, але це підприємство зменшує темпи свого розвитку в майбутньому без використання додаткових джерел фінансування. Тому при формуванні фінансових ресурсів підприємства необхідно враховувати велику кількість внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на його функціонування.

При залученні фінансових ресурсів можна використовувати такі стратегії як внутрішньої, так і зовнішньої орієнтації:

1. Використовувати власні кошти для розширення частки ринку. Ця стратегія підходить для великих і вузькоспеціалізованих підприємств, які працюють на нестабільних ринках. Вона є низькорентабельною.

2. Згрупувати грошові ресурси великих і середніх підприємств та реалізувати ідею захоплення нових ринків.

3. Застосувати всі доступні джерела фінансування (кредити, емісія акцій тощо) для розробки та впровадження перспективних інноваційних програм для МСП різних галузей. Стратегія ризикована, але прибуткова.

4. Залучити допоміжне фінансування від великих компаній – споживачів продукції, з якою вони працюють.

5. Перехресне фінансування (одиниці, що акумулюють кошти, які розподіляються на тих, кому не вистачає коштів).

Зовнішнє позиціонування базується на залучених коштах (облігаційні позики та банківські позики), а внутрішнє — на власних (статутний капітал і прибуток). Формування фінансових ресурсів з різних джерел дає можливість підприємству інвестувати в нове виробництво, забезпечити розширення та технологічну трансформацію існуючих основних фондів, фінансові дослідження, розробку та впровадження тощо.

Загалом стратегія фінансування визначає: взаємозв'язок внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування; ціну, яку підприємство може заплатити за ці кошти; розподіл та перерозподіл фінансових ресурсів між корпоративними відділами.

Отже, у формуванні фінансових ресурсів підприємств важливу роль відіграє їх збалансованість та оптимальна структура. Усі компанії залежать від відносин зі своїми партнерами, попиту на продукцію, галузевих тенденцій, економіки країни та інших незалежних від компанії факторів. Крім того, внутрішні фактори, до яких відносять стан основних фондів підприємства та рівень їх механізації, обмеженість виробничих потужностей, рівень кваліфікації працівників та інші, враховують певні особливості при формуванні розміру та структури фінансових ресурсів.

Список використаних джерел

1. Hlushko A.D., Skryl V.V. A comprehensive approach to the diagnosis of crisis status of business entities in a pandemic condition. *Економіка і регіон*. 2021. № 3 (82). С. 108-114.
2. Фінанси підприємств: навч. посіб.; за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
3. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 42–45.
4. Державна служба статистики України [Онлайн]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
5. Горідько, О. В., Якімова, В. І., & Фоміних, В. І. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств та їх оптимізація. *Вісник Миколаївського національного університету імені ВО Сухомлинського*. 2017. С. 282-286.

УДК 657

Солдатова М.І., магістрант; Подолянчук О.А., к.е.н., доцент
Вінницький національний аграрний університет (м. Вінниця, Україна)

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Метою діяльності будь-якого виробничого підприємства є отримання прибутку, який є джерелом формування його фінансових ресурсів, сприяє економічному розвитку та збільшує ринкову вартість. Прибуток є складною та багатогранною економічною категорією, що найповніше зображає фінансові можливості підприємства та його здатність до розширення виробничої діяльності підприємства. Саме прибуток спонукає підприємство здійснювати нововведення, що стимулює інвестиції, нарощувати випуск продукції і забезпечувати зайнятість [1, с. 26].

Прибуток підприємств вважається однією з найбільш складних економічних категорій, складність визначення зумовлена різноманітністю інтересів, які він відображає [2, с. 118].

Нормативне трактування прибутку спонукає науковців до пошуків сутності цієї категорії, власного трактування його змісту, складових елементів та чинників, що на нього впливають. Неоднозначність підходів до тлумачення прибутку пояснюється тим, що ця категорія визначається з різних позицій: з економічної, фінансової та бухгалтерської.

Підтримуємо думку, що прибуток – це позитивний результат діяльності суб'єкта господарювання, який залишається у його розпорядженні, в тому числі і для реінвестування діяльності з метою сталого розвитку [4].

Враховуючи методика обліку доходів, витрат і результатів діяльності [3] можна сформулювати послідовність визначення прибутку підприємства:

- закриття рахунків доходів і витрат на фінансовий результат за окремими видами діяльності;
- визначення кінцевого сальдо по рахунку 79 «Фінансові результати» та списання на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»;
- використання нерозподіленого прибутку на: поповнення статутного, пайового та резервного капіталу, покриття збитків минулих років, виплати власникам дивідендів чи відсотків на вкладений капітал.